

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש
והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

תרגומות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482
ניתן לקבל את העלון במייל etayba1@gmail.com

הנושא: מעלת ימי עקבתא דמשיחא

עוד כתב בספה"ק (פרשת כי תשא) וז"ל: ששמעתי מכבוד אדונינו מורינו ורבינו רבי יעקב יצחק מלובלין זצ"ל על פסוק (ויצא כ"ט, א') "וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם". כי יעקב אבינו ע"ה הסתכל בדרא בתראה, וראה שהם קטני השגה, המשיך עליהם נשמות גדולים כדי שיהיו להם סיוע לעבדות הבורא. וזה פירושו: "וישא יעקב רגליו" (שרצה להגביה דרא בתראה בחינת רגליים) "וילך ארצה" (הולך לזה העולם שנקרא ארץ) "בני קדם" – נשמות גדולים שנקראים בני קדם. ושפתיים ישק. עכ"ל.

וכתב בספה"ק זוהר חי (פרשת שמות דף י"ג ע"ב): ותרעין דחכמתא פתוחין משנת ת"ר מה שלא נפתחו בזמן התנאים, ובכל יום ויום אור הגאולה מתגבר ודופק, שיוכל היום קטן בישראל להשיג הארה עצומה בנפשו עד כלות הנפש, מה שהיה צריך לזה בזמן הקודם אלף אלפי תעניות ישיג היום חסיד קטן אם ירצה להתעורר לזה להסיר מעליו תענוגי עוה"ז, נותנין לו תענוגי עוה"ב, מה שלא היה בכמה דורות לפנינו וכו'.

וכתב החכם דון יצחק אברבנאל (מעייני הישועה מעין א' תמר א'): קרוב לזמן הגאולה אף העם ההולכים בחושך יראו מה שלא ראו הראשונים. ע"כ.

לפי זה יש לפרש הפסוק "והיה עקב תשמעון" "עקב" רומז לעקבתא דמשיחא, דאז יהיה מצב של "והיה" כפי שביאר האוהב ישראל, שהכוונה שהבנים יהיו במעלתם יותר מן ההורים, כיון שהם יותר קרובים לבית המקדש השלישי וממילא מעלתם תהיה גבוה וגדולה יותר מהדורות הקודמים להם.

בספה"ק אוהב ישראל (פרשת ויצא) על הפסוק "ושבתו בשלום אל בית אבי והיה ה' לי לאלקים", מביא את המדרש (בר"ר ע) ר' יהושע דסיכנין בשם ר' לוי: נטל הקב"ה שיחתן של אבות ועשאן מפתח לגאולתן של בנים. א"ל הקב"ה: חיך כל הטובות וברכות ונחמות שאני נותן לבניך איני נותן אלא בלשון הזה. שנאמר (ישעיה י"א, א') "והיה ביום ההוא יוסיף ה' שנית ידו לקנות את שאר עמו". "והיה ביום ההוא יצאו מים חיים בירושלים" (זכריה י"ד, ח'). "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול" (ישעיה כ"ז, ג'). "והיה ביום ההוא יטפו ההרים עסיס" (יואל ד', י"ח). ע"כ דברי המדרש.

ומבאר האוהב ישראל בהקדם מאמר חז"ל 'אין והיה אלא לשון שמחה'. ויש להבין השמחה מה זו עושה בתיבת והי"ה?

אלא שהאותיות י' וה' משם הו"ה הם בחי' אבא ואימא סוד חכמה ובינה תרין ריעין דלא מתפרשין. והמשכת התגלות העולמות היה ע"י סוד הו"א"ו משם הקדוש הו"ה. וההתגלות בפועל היה ע"י ה' אחרונה משם הו"ה ברוך וברוך שמו. ושתי אותיות וא"ו ה"א. הם בבחי' בנים כביכול. ולפי זה מילת "והיה" רומזת שהבן והבת קודמים לאבא ואמא, וזהו "אין והיה אלא לשון שמחה", ששמחה גדולה הוא שהבנים והבנות עומדים במעלה קודם אבותיהם ואמותיהם כדכתיב (משלי י"ז, ו) "עטרת זקנים בני בנים". ויעו"ש מאריך בסוד הדברים.

והנה מצינו מעלה זו שמעלת הבנים והבנות תהיה גבוהה מן ההורים שלהם, בזמן עקבתא דמשיחא:

כך כתב בספה"ק אור לשמים (תצוה עה"פ רבוע יהיה כפול): בשם ספר ברית מנוחה (לגאון האלקי רבי אברהם מרימון הספרדי, והאר"י בשער הכוונות העיד עליו שדבריו נאמנים וכל דבריו ברוח הקודש), על הא דאיתא (שבת קיב:) א"ר זירא אמר רבא בר זימונא: אם ראשונים כמלאכים אנו כבני אדם, אם ראשונים כבני אדם וכו'. שזה נאמר לדורותם אבל הדרא בתראה, יהיו יותר גדולים מדורות ראשונים.

העלון הוקדש לעילוי נשמת האשה
הצדקנית
חנה חיה בת מרסל ע"ה

ולכאורה מהיכן ידע השומר איזה תלמיד תוכו כברו ואיזה תלמיד אין תוכו כברו?

אלא "כי מדברי רבן גמליאל שהיה אומר דיבורים אלו, נוצר מלאך שלא הניח למי שאין תוכו כברו להיכנס והוא היה שומר הפתח, וכאשר נעשה רבי אלעזר בן עזריה נשיא ביטל אותה הגזירה של רבן גמליאל, והעלה אותו המלאך לעולם יותר גבוה, וזה מרומז בדברי הגמרא 'סלקוהו' לשומר הפתח, מלשון לגבוה סלקא".

כלומר, רבי אלעזר בן עזריה העלה את אותו מלאך שהיה שומר הפתח לבחינת "שרף", ובזה עזב את פתח בית המדרש.

לפי זה יש לבאר מעלתו של רבי שמעון בר יוחאי שהיה נכנס לשיבה של מעלה ללא רשות, והיינו, צדיקים אשר בכוחם להעלות את המלאך בדרגתו לדרגת "שרף", על ידי זה מסלקים את המלאכים העומדים לשמירה בישיבה של מעלה, ולכן יכולים להיכנס ללא רשות.

נמצא לפי דברינו, כי יש ל"ו צדיקים אשר צריכים לבקש רשות כדי להיכנס לשיבה של מעלה, ויש צדיקים מועטים מהם שמכיון שבכוחם להעלות את המלאכים לדרגת שרפים, אינם צריכים לבקש רשות להיכנס לשיבה של מעלה. ויש לרמז זאת בפסוק "שרפים עומדים ממעל לו", אותם צדיקים אשר בכוחם להעלות את המלאכים לדרגת שרפים הם "ממעל לו", הם גבוהים מהל"ו צדיקים שנכנסים רק עם רשות לשיבה של מעלה.

בזה נבאר את דברי הגמרא בשבת (לג): על רשב"י ובנו בעת יציאתם מהמערה בפעם הראשונה: נפקו. חזו אינשי דקא כרבי זרעי, אמר: מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה! כל מקום שנותנין עיניהן - מיד נשרף. יצתה בת קול ואמרה להם: להחריב עולמי יצאתם? חזרו למערתכם!

ויש לפרש "מיד נשרף", היינו שכל מקום בעולם הזה חיותו היא על ידי מלאך משמים הממונה עליו להחיותו. אולם רבי שמעון בר יוחאי ובנו לקחו את אותו מלאך והעלוהו למקום גבוה יותר שיזכה להגיע לבחינת שרף, ולכן אותו מקום בעולם הזה שאין בו עוד מלאך שמחייהו, נתבטל ונעלם.

שבת חנוכה:

כתב בספר תפארת שלמה: סגולת שבת חנוכה לתיקון הנשמות הנפטרות מעולם הזה, ועדיין אין להם תיקון, ואפילו בשבת בעת עליית העולמות וכו', לפי הידוע כי בכל ערב ש"ק הנשמות יש להם עליה למעלה, ועייז יורדים נשמות שאין להם עליה בשבת כידוע, שיש כמה פעמים שהאדם ח"ו פוגם, אשר עייז נדחו כמה וכמה זמנים מלעלות למקום שורשם, עם כל זה גדול כח שבת חנוכה להיות עליות גם לנשמות הנדחים לחוץ.

כתב בספה"ק מגן אברהם: עולת שבת בשבתו על עולת התמיד, ראשי תיבות גימטריא להדליק נר חנוכה, פירוש שעולת שבת זה הוא יותר מכל השבתות, והדלקה הוא לשון התלהבות, רומז שהתלהבות של זה השבת חנוכה, הוא יותר גדולה מהתלהבות של כל השבתות של כל השנה "ונסכה" הוא אותיות "נס כה", ועיי התלהבות הנ"ל יכול להבריח ולבטל כל הקליפות והחיצונים מעל כל ישראל.

כתב בספה"ק בית אברהם: הרה"ק מקאזניץ זי"ע אמר, כי בשבת חנוכה שחל בר"ח הוא בחינת ר"ה, ששלשה ספרים נפתחים שקורין בגי' ספרים, ומתתיהו בגימטריא ראש השנה.

הגמרא בסוכה דף מה: מביאה: ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחי: ראיתי בני עלייה והן מועטין, אם אלף הן - אני ובני מהן, אם מאה הם - אני ובני מהן, אם שנים הן - אני ובני הן. - ומי זוטרי כולי האי (והאם מעטים כל כך בני העלייה)?

והא אמר רבא: תמני סרי אלפי דרא הוה דקמיה קודשא בריך הוא (- שמונה עשרה אלף הם בשורה שלפני הקדוש ברוך הוא) שנאמר (יחזקאל מ"ח, ל"ה): "סביב שמנה עשר אלף" (משמע שרבים הם הצדיקים העומדים במעלה)! לא קשיא: הא דמסתכלי באספקלריא המאירה, הא - דלא מסתכלי באספקלריא המאירה. ודמסתכלי באספקלריא המאירה מי זוטרי כולי האי?

והא אמר אב"י: לא פחות עלמא מתלתין ושייתא צדיקי דמקבלי אפי שכינה בכל יום (-אין העולם פחות בכל דור משלשים ושישה צדיקים המקבלים פני שכינה בכל יום) שנאמר (ישעיהו ל', י"ח) "אשרי כל חוכי לו" - ל"ו בגימטריא תלתין ושייתא הווי! - לא קשיא: הא - דעיילי בבר, הא - דעיילי בלא בר.

וכתב רש"י: בבר - ברשות. דעיילי בלא בר - בלא רשות, מועטים הן, ובהנהו קאמר אני ובני מהם. ע"כ.

וכן רבינו חננאל הביא פירוש, ויש מי שאומר, הצדיקים הנכנסים בישיבה של מעלה בלא בר, כלומר, אינן מתעכבין בחוץ עד שימלכו בשכינה המלאכים הממונים ליתן רשות להיכנס, לפי שהן חשובין.

נמצא כי גם בין אותם צדיקים הזוכים לראות באספקלריה המאירה יש ל"ו צדיקים שיכולים להיכנס רק אחר שהמלאכים מקבלים רשות מן השכינה הקדושה, אולם רבי שמעון בר יוחאי ובנו להם ניתן להיכנס לשיבה של מעלה ללא רשות מחמת חשיבותן.

ונראה לבאר דברי קדשו על פי מה שמביא האמרי יוסף (פר' בראשית בפסוק בצלמנו כדמותנו, וכ"כ בהקדמה לליקוטי תורה והש"ס ח"ה) בשמו של הרה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זי"ע לבאר דברי הגמרא (סוכה כח). בעניינו של יונתן בן עוזיאל 'אמרו עליו על יונתן בן עוזיאל בשעה שיושב ועוסק בתורה כל עוף שפורח עליו מיד נשרף'.

ופירש, "ד'עוף' היינו מלאך, כמו שנאמר (קהלת י', כ') 'כי עוף השמים יוליך את הקול', ויונתן בן עוזיאל למד תורה בקדושה וטהרה עצומה כ"כ עד שהעלה את המלאכים מעולם היצירה לעולם הבריאה, דשם הם השרפים, וזהו פירוש 'כל עוף הפורח עליו מיד נשרף', שהעלה אותם לעולם השרפים, עכ"ד ודפח"ח".

וציין האמרי יוסף שכן כתב המאור ושמש' (פר' בראשית עה"פ ויאמר אלקים ישרצו המים), וז"ל: "וגדול כח עסק התורה לשמה עד שאמרו חז"ל שיונתן בן עוזיאל בשעה שעסק בתורה 'כל עוף הפורח עליו נשרף', ויראה לרמוז באגדה זו, שעוף רומז על המלאכים משרתי מעלה שהם נקראים מעופפים, כמ"ש בדניאל (ט', כ"א) 'והאיש גבריאל וגו' מועף ביעף', וביאור הדבר, שהוסיף כח בלימודו בתורה עד שהמלאכים נעשו ונתעלו בבחינת שרפים".

וקדם להם בספה"ק 'שמח משה' (פרשת וירא בפסוק ואקחה פת לחם) שהאריך בענין התעלות המלאכים על ידי עבודת בני ישראל, ושם כתב: "וכמו ששמעתי לפרש שאמרו על יונתן בן עוזיאל 'כל עוף הפורח עליו מיד נשרף', רצ"ל, שנעשה המלאך - שרף".

בדרך זו פירש האמרי יוסף (שם) את דברי הגמרא בברכות (כח). בענין רבן גמליאל שלא נתן לתלמיד שאין תוכו כברו להיכנס לבית המדרש, ואילו כשנתמנה רבי אלעזר בן עזריה לנשיא נתן לכולם להיכנס: "תנא אותו היום סלקוהו לשומר הפתח וניתנה להם רשות להיכנס".